
HANDLINGSPLAN FOR BÆREKRAFTIG REISEMÅLSUTVIKLING

Vedlegg:

Handlingsplan for bærekraftig reisemålsutvikling 2017-2019
Prosjektbusjett
Søknad om prosjektstøtte
Oversikt over forankringsarbeid

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Kommuneplanens samfunnsdel 2014-2025

Sammendrag:

I dette saksfremlegget legges det fram forslag om at Øyer kommune skal være en aktiv bidrager til bærekraftig reisemålsutvikling i Visit Lillehammer-regionen og at det bevilges 50 000 kroner til prosjektet.

Bakgrunn:

Utgangspunktet for bærekraftprosjektet er at kommunene og Visit Lillehammer skal jobbe sammen mot en overordnet målsetting om å sikre en langsiktig utvikling av regionen med fokus på attraktive lokalsamfunn med en bærekraftig utvikling sosialt, økonomisk, kulturelt og miljømessig.

Hovedmålsettingen for Visit Lillehammer er å styrke konkurransevnen til både reisemålet og enkeltbedriftene. 2017 er FN-året for bærekraftig turisme, og myndighetene har stort fokus på det grønne skiftet som påvirker oss. I innledningen til handlingsplanen står det at turoperatørene og kundene stiller stadig større krav, og det å jobbe med bærekraft vil bli en forutsetning for utvikling og lønnsomhet. For å bli vurdert som et kvalitetsreisemål i framtida må alle aktører jobbe sammen i en bærekraftig retning. En undersøkelse utført av Innovasjon Norge sommeren 2016 blant internasjonale turoperatører viser at 71% av turoperatørene mener at det vil være en økt etterspørsel etter bærekraftige destinasjoner de neste 5 årene.

Et av tiltakene i bærekraft-prosessen er å kvalifisere Visit Lillehammer for «Merket for Bærekraftig Reisemål» etter Innovasjon Norge sin standard. Noe av arbeidet blir å samordne eksisterende planer og innhente nødvendig dokumentasjon. Målet er at regionen innretter seg etter ordningen for å styrke sin troverdighet. Merket som bærekraftig reisemål setter krav til reisemålets evne til bærekraftig virksomhet og utvikling, og forutsetter at reisemålet tar vare på natur, kultur og miljø, styrker sosiale verdier og er økonomisk levedyktig.

For reiselivsnæringen, som er en bransje med en sterk økonomisk kraft i mange land, er det viktig at man jobber sammen for å finne en balanse der reiselivsaktører og gjester i fellesskap tar et ansvar for klima, kultur, mennesker og dyr. Innovasjon Norge ønsker å bygge Merkevarer Norge med utgangspunkt i bærekraftig utvikling, og 8 reisemål i Norge er pr. i dag sertifiserte bærekraftige reisemål, og 7 er underveis i prosessen.

I følge handlingsplanen skal effektene for bedriftene blant annet være:

- heve opplevelseskvaliteten for gjestene
- redusere kostnader, øke omsetningen - bedre lønnsomheten og den økonomiske gevinsten for bedriften ved f.eks. energisparing, avfallsreduksjon osv
- redusere sykefravær ved forbedring av arbeidsrutiner (fysisk og psykisk arbeidsbelastning.)
- bli attraktive for kunder gjennom å bruke bærekraft mer aktivt i markedsføringen
- få bedre omdømme og bli mer attraktiv for arbeidstakere (tiltrekke/beholde ansatte)

Prosjektet er finansiert etter følgende modell:

Finansiering			
Innovasjon Norge		kr	700 000,00
Total		kr	700 000,00
Visit Lillehammer		kr	50 000,00
Kommunene	Lillehammer	kr	80 000,00
	Gausdal	kr	50 000,00
	Øyer	kr	50 000,00
	Ringebu	kr	50 000,00
	Sør-Fron	kr	50 000,00
	Nord-Fron	kr	50 000,00
	Ringsaker	kr	20 000,00
Total		kr	400 000,00
TOTAL INN		kr	1 100 000,00

I prosjektperioden vil prosjektet ha følgende styringsgruppe:

Aud Hove	Fylkespolitiker	Leder av komite for næring, miljø og klima	aud.hove@oppland.org
Anne Kirsti Ryntveit	Regionrådet Lillehammer	Regionkoordinator	akr@vekst.lillehammer.no
Irene Teige Killi	Regionrådet Midt-Gudbrandsdal	Regionkoordinator	Irene.Teige.Killi@nord-fron.kommune.no
Rolv Blakar	Alpinco	Eiendomsutvikling	rolv@alpinco.no
Ole Petter Brendstuen	«Furusjøen Rundt»	Daglig leder	post@kvamil.no

Til grunn for handlingsplanen ligger 10 prinsipper for bærekraftig turistutvikling, basert på World Tourism Organization (UNTWO) sin definisjon av et bærekraftig reiseliv.

Fakta:

Trysil, Vega, Lærdal og Røros er de første fire destinasjonene som oppnådde Merket for bærekraftig reisemål. Senere har Geilo, Setesdal, Svalbard og «Den gyldne Omvei» (Trøndelag) oppnådd denne sertifiseringen.

Vurdering:

Bærekraftig reiseliv baserer seg på en normal definisjon av bærekraft, der miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft er de tre pilarene. Disse tre brytes så ned til 10 prinsipper definert av UNWTO. Prinsippene favner i sum svært bredt, og oppfattes av de fleste som lite kontroversielle.

Visit Lillehammer er en forholdsvis stor destinasjon bestående av 7 kommuner og med ca. 130 medlemmer fra Ringsaker i sør til Nord-Fron i nord. Noen av medlemsbedriftene er miljøsertifiserte og flere har i følge handlingsplanen et ønske om å bli det. I tillegg har det de seneste år gjennom ulike prosjekter i kommunene blitt gjennomført flere bærekraftige utviklingstiltak. Ved at Visit Lillehammer-regionen jobber for å bli et bærekraftig reisemål kan de grepene som allerede er gjort bli synliggjort, og regionen samlet stå styrket i kampen om de bevisste turistene. Reisemålet skal jobbe sammen om bærekraft som et viktig strategisk og operativt tema hvor kommuner, destinasjonsselskap og næringsaktører bidrar. Arbeidet følges opp kontinuerlig gjennom årlige rapporter til Innovasjon Norge, og med ny merking hvert 3.år.

Bærekraftig reisemålsutvikling dreier seg først og fremst om å systematisere og sammenstille det som er bra og de initiativer som pågår, innunder den relativt brede bærekraftfanen. I seg selv har dette en verdi fordi det bidrar til å løfte frem gode prosjekter som er usynlige i dag. Synliggjøringen vil igjen gjøre det mer attraktivt å jobbe med bærekraft ved at nytten blir tydelig både for dem som jobber med prosjektene og folk for øvrig.

Et ankepunkt for noen mot Handlingsplan for bærekraftig reisemålsutvikling er at den ikke bidrar med noe nytt for miljø og samfunn, men nettopp bare systematiserer og sammenstiller pågående prosjekter. Isolert sett et plausibelt argument, men samtidig har argumentet flere svakheter:

- Det ligger også nye tiltak inne i handlingsplanen
- Regionen kan ikke profilere seg på en rekke, enkeltstående bærekraftiltak, der mange av dem er ukjente for folk flest
- Et massivt søkelys på bærekraftig reisemålsutvikling vil i seg selv gi incentiver og inspirasjon for flere til å sette i gang gode initiativ.

8 reisemål i Norge er allerede sertifiserte som bærekraftige reisemål. Overfor noen segmenter har disse en klar konkurransefordel. Under den nylig gjennomførte Snowballkonferansen ble det løftet fram konkrete eksempler på turoperatører som utelukkende velger sertifiserte reisemål for sine kunder. Det ble også vist at bærekraftige reisemål blir stadig mer etterspurt. Med dette som bakgrunn er det viktig at Lillehammer-regionen også får på plass en slik sertifisering, og unngår at reiselivet taper for mye konkurransekraft. Særlig viktig er dette fordi regionen i utgangspunktet anses å ha et reiseliv som skårer bra på mange bærekraftparametere, og vi vet at det gjøres mye godt arbeid på dette området allerede.

I følge SSB er det per 2016 6 742 hytter i Lillehammer-regionen, og regionen har hatt en svært sterk vekst i antall hytter de siste årene. For videreutviklingen av nye, samt attraktiviteten til eksisterende fritidsboliger, er det viktig at kultur, natur og miljø blir ivaretatt. Også innen hyttebygging ser man trender som peker i retning av at bærekraft er etterspurt, og denne trenden vil sannsynligvis styrke seg. Lillehammer-regionen har allerede noen fortrinn i bærekraftperspektivet ved at vi blant annet har god togforbindelse inn i regionen og vi har noen av de mest snøsikre områdene i Norge. Et slikt utgangspunkt gjør det særlig viktig å sette i gang en sertifisering som gjør at vi kan styrke den konkurransefordelen regionen allerede har sammenlignet med en del andre regioner på dette området.

Prosjektet skal i all hovedsak finansieres av det offentlige, noe det har blitt stilt spørsmålsteget ved. Bedriftene bidrar ikke selv med rene penger inn i prosjektet, kun arbeidsinnsatsen som legges inn. Argumentet for en slik løsning er hovedsakelig at prosjektet er destinasjonsovergripende, og det er en utfordrende oppgave å hente inn penger fra alle bedriftene i destinasjonen. I tillegg er det vanlig fra andre tilsvarende prosjekter i Norge at det offentlige står for finansieringen, og så bidrar bedriftene til å gjennomføre tiltakene og markedsorientere det bærekraftige reisemålet. Selv om rådmannen gjerne skulle sett at næringsaktørene hadde vært inne med direkte finansiering, mener rådmannen at finansieringsmodellen er rimelig. Inn mot ny sertifisering etter tre år er det viktig at verdiskapingsperspektivet for næringsaktørene og regionen synliggjøres, og sees i sammenheng med at næringsaktørene bidrar til finansieringen av resertifiseringen.

For å kunne lykkes med bærekraftig reisemålsutvikling må kommunene bidra aktivt i arbeidet både fram mot og etter sertifisering. Det må jobbes aktivt med at igangsatte prosjekter ferdigstilles, og nye tiltak som bygger opp under utviklingen må settes i gang. For kommunene stilles det ingen konkrete krav til deltagelse underveis i prosessen, utover at det skal vedtas en aktiv støtte både økonomisk og i form av dedikasjon. Samtidig er det nødvendig at kommunen er inneforstått med at bærekraftig reisemålsutvikling krever at kommunen jobber aktivt med bærekraftprosjekter for å understøtte reiselivet. Rådmannen

ser på dette som utelukkende positivt, fordi kommunen uansett har satt seg ambisiøse bærekraftsmål som skal innfris. En klar kobling til verdiskaping i reiselivet gir enda sterkere incentiver til å oppfylle disse målene.

Konklusjon:

Arbeidet med å sertifisere Visit Lillehammer-regionen som bærekraftig reisemål forventes å bidra positivt til utviklingen av reiselivet i Lillehammer-regionen og også til å bygge opp under det bærekraftarbeidet kommunene allerede gjør og har planer om å gjøre. Det anbefales at Øyer kommune støtter utviklingsarbeidet og at det bevilges midler i henhold til søknaden. Utgiftene foreslås dekket av kommunalt næringsfond.

Rådmannens forslag til innstilling:

1. Øyer kommune skal være en aktiv bidragsyter til å oppnå merket for bærekraftig reisemålsutvikling
2. Øyer kommune bevilger 50 000 kroner til Visit Lillehammer som prosjektansvarlig
Beløpet dekkes fra kommunalt næringsfond.

Eli Eriksrud
Konstituert rådmann